

RAADSMEMO – TOELICHTING ZON- EN WINDBELEID NAAR AANLEIDING VAN CARROUSEL 25-02-2021

Naar aanleiding van de carrousel op 25 februari onderstaand een verdere toelichting op thema's die zijn besproken.

1. Raad beslist over de kaart, college over praktische details

De raad beslist over de kaart, ook over toekomstige nieuwe versies. Het college heeft het mandaat om details aan te passen. Dit om kleine (bijvoorbeeld provinciale) correcties door te voeren en onlogische detailsituaties aan te passen.

Dit staat beschreven in het raadsvoorstel bij argument 2.1.

2. Wat is precies de relatie tussen de Energiekansenkaart en de zon- en windladder?

De Energiekansenkaart geeft aan waar zon- en wind (niet) mogelijk is en wat de voorwaarden zijn, de zon- en windladder geeft de voorkeursvolgorde aan.

De kleuren op de Energiekansenkaart zijn aangepast om beter de bedoelingen te communiceren. Rood / Oranje / Groen is vervangen door Rood / Blauw / Paars.

Rood (gestreept) = niet mogelijk

Natura 2000, (delen van) Nieuwe Hollandse Waterlinie, Weidevogelgebieden en Nederhemert-Zuid.

Zonne-energie initiatieven worden uitgesloten in gemeente Zaltbommel op gronden met een agrarische bestemming op basis van het Bestuursakkoord 2018-2022.

Ook zijn gebieden rood gemaakt waar duurzame energie opwek op dit moment niet wenselijk is. Daarmee beperk je nu de mogelijkheden, maar deze gebieden zijn wel nog een stille reserve voor de toekomst.

Blauw = Algemene voorwaarden plus extra aandachtspunten

Naast de algemene (wettelijke) voorwaarden gelden hier ook specifieke aandachtspunten die voortkomen uit aanpalend beleid. Denk hierbij aan bijvoorbeeld Gelders natuurnetwerk en Nieuwe Hollandse Waterlinie. Dit vraagt over het algemeen een uitgebreidere onderbouwing van een initiatief.

Paars = Algemene voorwaarden van toepassing

In deze gebieden geen specifieke aanvullende aandachtspunten voor de ontwikkeling van windenergie. Uiteraard moet wel worden voldaan aan de geldende wettelijke voorwaarden en voorwaarden uit het Zon- en windbeleid.

Blauw is in technische zin uitgebreider dan paars. Wil dat zeggen dat de realisatie moeilijker is? Nee want het initiatief in paars gebied moet ook op voldoende draagvlak kunnen rekenen.

Dus is het zeker niet gezegd dat een initiatief in een blauw gebied onder de streep makkelijker is dan een paars gebied.

De zon- en windladder geeft aan wat de voorkeursgebieden/locaties zijn van de gemeente Zaltbommel (en haar inwoners/belanghebbenden). Initiatieven in gebieden, zoals beschreven in de Energiekansenkaarten, worden vervolgens o.a. beoordeeld en gescoord aan de hand van de zon- en windladder.

Deze voorkeursvolgorde heeft een grote invloed op de algehele score van het initiatief. Hierdoor wordt gewaarborgd dat de voorkeuren van inwoners en belanghebbenden een grote impact hebben. Initiatieven die liggen op een locatie die hoog op de zon- en windladder staan, zullen beter scoren dan initiatieven die lager op de ladder staan.

3. Hoe praat onze kaart met de omgevingsvisie? Windmolens in de 'De groene diamant'?

Er zijn nog geen definitieve visiekaarten van de Omgevingsvisie. Planning is dat voor de zomervakantie de kaarten er zijn en dat ze voor einde van het jaar definitief worden vastgesteld. Als we naar de Bommelerwaardenkaart kijken, liggen alle 'Groene diamanten' in oranje (blauwe) en rode gebieden in de Energiekansenkaarten.

De gebieden van de groene diamant hebben als belangrijkste kwaliteit natuur. Er wordt echter nog niets genoemd in de omgevingsvisie over de opwek van energie in deze gebieden. De omgevingsvisie wordt nog ontwikkelt. Echter, op basis van de discussie in de carrousel hebben we gekozen om de komgronden, inclusief de groene diamant, die daarin ligt, rood te maken in de Energiekansenkaarten. De raad kan altijd beslissen, na bijvoorbeeld de omgevingsdiscussie, dit aan te passen.

4. In welk gebied staat de Wakkere dijk nu in de Energiekansenkaart?

De Wakkere Dijk staat in het blauwe (voorheen oranje) gebied. De Wakkere Dijk voldoet aan de criteria langs de infrastructuur (N322) in de ladder.

5. Motie 17 maart 2016

Er zijn in potentie max. 2 windturbines mogelijk binnen het gebied Munnikenland.

6. Zon- en windladder – burgerparticipatie en toelichting

De zon- en windladder geeft aan wat de voorkeursvolgorde is in gemeente Zaltbommel. Deze is samengesteld aan de hand van burgerparticipatie. Deze volgorde geeft aan waar de bewoners en andere belanghebbenden het liefst of het minst graag grootschalige energie opwek zien.

Voorkeursvolgorde windenergie (hoogste voorkeur eerst)

1. Langs de infrastructuur	- bij grote infra (wegen) zoals de A2 en de N322
2. Op en bij bedrijventerreinen	- de Wildeman, de Ooijk, van Voordenpark, de Waluwe, Veilingweg, Rondgang en Middelkampseweg, Kraaijenhoef, Langerak en de Ormeling (Ambachtshof).
3. Bij de glastuinbouw	- in de buurt van de glastuinbouw
4. In de uiterwaarden	- in de uiterwaarden
5. In de komgronden / in de weilanden	- de komgronden is het gebied ten zuiden van de N322

Voorkeursvolgorde zonne-energie (hoogste voorkeur eerst)

1. Op en bij bedrijventerreinen	- de Wildeman, de Ooijk, van Voordenpark, de Waluwe, Veilingweg, Rondgang en Middelkampseweg, Kraaijenhoef, Langerak en de Ormeling (Ambachtshof).
2. Langs infrastructuur	- bij grote infra (wegen) zoals de A2 en de N322
3. Bij de glastuinbouw	- in de buurt van de glastuinbouw
4. Pauzelandschap	- gronden die zijn gereserveerd voor ontwikkelingen waarvan duidelijk is dat de bestemming gaat veranderen in de (verre) toekomst.
5. In de komgronden en weilanden	- de komgronden is het gebied ten zuiden van de N322
6. In de uiterwaarden	- In de uiterwaarden

Naast de zon- en windladder worden initiatieven ook op andere criteria beoordeeld. Er is dus niet te zeggen over hoe hoog een initiatief scoort alleen aan de hand van de beoordeling van de zon- en windladder.

7. Hoe gaat de tender straks werken?

Als gemeente zullen we na het vaststellen van de tendermethodiek een aantal MWh/jr uitschrijven voor de opwek van duurzame grootschalige windenergie. Initiatiefnemers kunnen zich inschrijven met een initiatief. Alle initiatieven zullen dan worden beoordeeld aan de hand van criteria en wegingsfactoren. Niet elk criterium weegt daarbij even zwaar. Deze weging wordt beschreven in de uitwerking van de tendermethodiek.

Dit betekent dat, na het vaststellen van het Zon- en windbeleid, initiatiefnemers voor grootschalige zonne-energie initiatieven plannen kunnen indienen. Er is namelijk gekozen om voor zon de tendermethodiek niet in te zetten, de voorwaarden die zijn beschreven in het Zon- en windbeleid zijn uiteraard wel van toepassing.

Het beoordelen van de initiatieven die worden ingediend bij de gemeente worden beoordeeld op de uitgangspunten die de raad heeft beschreven. Deze zullen verder worden uitgewerkt in de uitwerking van de tendermethodiek. Deze uitgangspunten gaan over de voorwaarden en voorkeuren.

8. Hoe werkt de puntentelling als het gaat over participatie? Borging meenemen inwonersbelangen.

Participatie

1. Knock-out criterium kwaliteit
Wanneer het ingediende project en/of het projectplan naar mening van de gemeente niet voldoende kwaliteit bevat kan het onderbouwd afgewezen worden.
2. Knock-out criterium kartel
Wanneer naar mening van de gemeente onvoldoende concurrentie mogelijk is door kartelvorming (onderlinge afspraken, grondposities en/of op andere wijze) kan de gemeente de aanbiedingen onderbouwd afwijzen.
3. Knock-out criterium procesparticipatie
Iedereen in de ruime omgeving, of het nu bewoners of bedrijven zijn moet actief op de hoogte gebracht worden van de plannen, de ontwikkeling, wat er onderhandelbaar is en hoe, waar en wanneer er bezwaar aangetekend moet worden.
4. Punten procesparticipatie zijn te scoren op:
 - inspanningen in / vorm van procesparticipatie. Hoe kunnen mensen uit de omgeving deelnemen, hoe worden mensen die minder snel meepraten actief betrokken, hoe wordt het begrijpelijk gemaakt, in welke mate kan er meegedacht worden.
 - Middelen die beschikbaar zijn om vervolgens daadwerkelijk iets met de uitkomsten van de participatie te doen.
5. Bijdrage, meestal in financiële zin aan de omgeving, denk hierbij aan een omgevingsfonds, omwonendenvergoeding, bijdrage aan een landschapsfond et cetera.
6. Eigendoms participatie in de ontwikkelfase.

Een eigendoms participatie van ten minste 50% met een streven naar 100% wordt gestimuleerd. Mede-eigenaarschap garandeert het recht op blijvende grote medezeggenschap en dat zal dan ook meewegen in de puntentelling.

9. Definitie grootschalige zonne-energie

Landbouwgrond wordt uitgesloten voor zonne-energieopwekking (groot- en kleinschalig), dat is besloten in het bestuursakkoord.

In het Zon- en windbeleid is gekozen voor grootschalige zonne- energieopwekking vanaf 0,5 ha. Vanaf deze grootte vinden wij zonne-energieprojecten een dusdanige ruimtelijke impact hebben, dat aan de voorwaarden van ons beleid moet worden voldaan.

10. Wind en zon verbinding?

De ladder logica gaat ook op als het over zowel groot als kleinschalige opwek van zon- en wind elektriciteit gaat. Samenwerkingspartners, waaronder Coöperatie Bommelerwaard, (energie-) coöperaties van bedrijventerreinen, woningbouwcorporaties en de land en tuinbouw hebben overzichten die de geplande vraag in beeld brengen. Dit geheel in lijn met de afgesloten Deals voor Duurzaamheid. Daaruit wordt de overall prognose van de gemeente gemaakt. Op die manier wordt de samenhang van de totaal benodigde energie gemonitord. Concreet betekent dat focus op:

1. Zonne-energie op daken van huizen en bedrijven (-terreinen)
2. De aanvulling door het verbruik van duurzame elektriciteit van onze wijken en bedrijventerreinen af te dekken door grootschalige duurzame opwek.

Ook is er samenhang met het elektriciteitsnetwerk. Er wordt telkens met Liander afgestemd wat de opwek opgave is van gemeente Zaltbommel en hoe die wordt ingevuld, zowel nu als in de toekomst. Om een zo optimaal mogelijke samenwerking te hebben en een zo optimaal mogelijk energienetwerk te realiseren. Door de netwerkbeheerder is aangegeven dat de grootschalige opwek van wind en zon een grote invloed hebben op het energienetwerk van onze gemeente. Om het netwerk zo goed mogelijk te benutten is het gewenst om zon en wind te combineren, omdat de opwek zo goed als complementair is (gechargeerd: het waait niet als de zon schijnt). Daarom staat in het Zon- en windbeleid ook het volgende beschreven over het combineren en concentreren van zon en wind in een initiatief (paragraaf 2.1.5.): “Waar mogelijk, streeft gemeente Zaltbommel naar de concentratie van energieopwekking. Dit zorgt ervoor dat er niet overal in de gemeente initiatieven worden gerealiseerd. Daarnaast wordt er waar mogelijk gestreefd naar het combineren van zonnevelden en windturbines op één locatie wanneer hierdoor het landschap wordt versterkt. Dit zorgt ervoor dat energieopwekking geconcentreerd blijft en het landschap en de landschapsbeleving zo min mogelijk wordt belast. Naast de landschappelijke belangen is het tot slot ook technisch gezien gewenst om energie opwek te combineren en te concentreren”.

11. Financiële borging bij opruimen na gebruik

Om te voorkomen dat aan het einde van de levenscyclus van een installatie geen geld is voor de ontmanteling zal de zin ‘De initiatiefnemer moet voor het ontmantelen en ruimen van het initiatief geld hebben gereserveerd’ worden toegevoegd in het beleid. In de verdere uitwerking (tender) zal hier ook nog meer in detail aandacht voor zijn zodat initiatiefnemers duidelijk op wordt gewezen. Overigens is het zo dat banken die leningen verstrekken dit ook al vaak in hun voorwaarden opnemen.

12. Wie controleert de biodiversiteit?

Als gemeente vragen we bij het opstellen van een (landschappelijk) inrichtingsplan hierin ook biodiversiteit in mee nemen via het opstellen van een biodiversiteitsplan. De toetsing of aan de voorwaarden die zijn beschreven in het Zon- en windbeleid wordt voldaan, doen we zelf (of beleggen we bij de ODR).

13. Slotopmerking – de stukken van het Zon- en windbeleid zijn conform bovenstaande aangepast

Zo zijn in het document Zon- en windbeleid gemeente Zaltbommel volgende tekstuele aanpassingen gemaakt:

- de kleuren zijn aangepast in paragraaf 2.1.1, oranje is blauw en groen is paars.
- de zin ‘De initiatiefnemer moet voor het ontmantelen en ruimen van het initiatief geld hebben gereserveerd’ in paragraaf 2.1.7.

De bijlagen etc. zijn ook hierop aangepast.